

8 KASIM DÜNYA ŞEHİRCİLİK GÜNÜ

İnsanlık tarihinin en önemli ihtiyaçlarından biri olan barınma ihtiyacı Şehircilik ve Planlama sürecini başlatmıştır. İnsanlık tarihinin başlangıcı diyebileceğimiz Göbeklitepe ve Neolitik Çağ'dan günümüze kadar gelen Çatalhöyük yerleşimi tarihsel, kültürel ve coğrafi birikimler oluşturmuştur. Birçok medeniyete ve imparatorluklara ev sahipliği yapmış olan ülkemiz, tüm bu birikimleri içinde barındırmaktadır. Geçmişten gelen bu birikim Şehircilik ve Planlamanın altlığını oluşturmaktadır. Bu altlık kentin oluşumuna ve gelişimine katkı sağlar ve kentin bileşenlerini oluşturur. Böylelikle kent tüm birikimleri ile insanların günlük ihtiyaçlarını karşıladığı mekân olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentleşme süreci de bununla birlikte başlar.

Ülkemizde 50'li yıllardan itibaren devam eden hızlı kentleşme sonucunda şehirlerde yaşayan nüfusun oranı 1950 yılında %25 iken, 1980 yılında %44'e, 2000 yılında %65'e ve 2012 yılında %77'ye kadar çıkmıştır. 2022 yılı sonu itibarıyla ise dünya nüfusunun %54'ü, 2022 yılı itibarıyla ülkemiz nüfusunun %93,2'si şehirlerde yaşamaktadır. Bu sebeple şehircilik konuları ele alınmalı ve şehirler daha yaşanabilir hale dönüştürülmelidir.

Türkiye'de yaşanan hızlı kentleşme sürecinin kent hayatını olumsuz etkilemesi sonucunda tarihi, kültürel ve doğal unsurların tahrip olduğu, tüm bu etkiler sonucunda kent yaşamının sağlıklı, kalitesiz ve kimliksiz hale geldiği görülmektedir. Bununla birlikte artan şehir nüfusu ile Türkiye'de ve dünyada büyük sorunları da beraberinde getirmektedir. Artan sıcaklıklar, azalan su kaynakları, yükselen deniz seviyeleri, küresel iklim krizi tüm dünyada şehirleri etkilemektedir. Bu olumsuz tablodan kurtulmak için doğal ve toplumsal çevreyi dikkate alan bir kentsel tasarım yaklaşımıyla zengin bir kültürel ve tarihsel birikimi olan Ülkemizin geleneklerine ve kadim değerlerine uygun kimlikli şehirler inşa edilmesi gerekmektedir.

Planlama ve Şehircilik geçmişine baktığımızda geçmişten günümüze yaşadığımız yer ve şehri daha yaşanabilir hale getirmek için çalışmalar yapılmıştır. Bahçe Şehir, Radyan Şehir Sürdürülebilir Şehir gibi çalışmalar bunun örneklerindedir. İnsanoğlunun üretim tüketim döngüsünde tüketim ağırlıklı ilerlemesiyle doğal kaynakların hızla tükenmesine neden olmakta ve gelecek nesillere aktarılacak doğal kaynaklar tükenmektedir. İnsanoğlu temel ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesilleri unutmadan onları düşünerek ilerlemelidir. Çevreye tabiata saygı duyarak kalkınmayı düşünmelidir. Bu şekilde hareket edilmediği takdirde gelecek kaynakların birer birer yok olmasına neden olmaktadır. Sadece hukuksal normlara değil çevre ve doğaya bağlı kalarak sürdürülebilir bir şehir modeli gerekmektedir.

Sürdürülebilir Şehirler kavramı tam olarak bir şehrin pek çok farklı ihtiyacını makro bir gözle tanımlamayı ve bu tanımlama üzerinden yapılacak planlama ve yatırımlarla o şehri daha çevre dostu ve daha yaşanabilir bir hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu amaçla şehrin enerji ihtiyacına yönelik rüzgar enerjisi, güneş enerjisi gibi çevreci yatırımlar yapılırken, üretilen enerjinin en verimli şekilde iletim ve dağıtım için kullanılacak altyapı sistemlerini de yenilenmesi sağlanmaktadır. Sürdürülebilir Şehirler konseptinin uygulandığı şehirlerde ulaşım sistemiyle ilgili önemli modernizasyonlara da gidiliyor. Raylı sistemler ve sinyalizasyon sistemleri günümüzün son teknolojilerine göre yenilenirken, şehir nüfusunun daha yaşanabilir bir yere sahip olmaları için de ek çalışmalar gerçekleştiriliyor. Konsept kapsamında şehrin temiz su ihtiyacı ve atık yönetiminin yanı sıra, binalarda enerji verimliliği, şehir emniyet ve güvenlik sistemleri, havaalanları, spor tesisleri ve sağlık sistemleri de düşünülüyor.

Bir şehri sürdürülebilir hale getirmek için şehrin gereksinimleri çeşitli unsurlar göz önünde bulundurularak belirlenmeli ve sürdürülebilirliği sağlamak için mümkün olan en iyi yol seçilmelidir. Mevcut alan kullanımı en üst düzeye çıkarılmalı, suyun sürdürülebilir yönetimi sağlanmalı, toplu taşıma ve bisiklet kullanımı teşvik edilmelidir.

Yakın zamanda yaşanan salgın ile birlikte sürdürülebilir bir çevrenin gerekli olduğu görülmüştür. İklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı ve çevre kirliliği göz önünde bulundurularak bir şehircilik ve planlama anlayışı geliştirilmelidir. Kaynakları korumak için kısa vadeli değil uzun vadede çözüm olabilecek politikalar üretilmelidir.

Bakanlığımız tarafından sürdürülebilir şehirler kapsamında Millet Bahçeleri ve Sıfır Atık Projesi çalışmaları yürütülmektedir. Millet bahçeleri şehrin yeşil alanlarını arttırmakta ve doğayla uyumlu alanlar oluşturmaktadır. Yerel yönetimlere yaptığımız katkı ve Kentsel dönüşüm anlamında yapılan çalışmalarımızla şehirlerin depreme dayanıklı yapılar ve kullanışlı yaşam alanlarının oluşması sağlanmaktadır.